

Nr 179.

Av herr **Hammar m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till kurser för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter, m. m.*

I statsverkspropositionen, åttonde huvudtiteln, punkt 206, hemställer departementschefen för budgetåret 1952/53 om ett reservationsanslag av 25 000 kronor till kurser för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. anstalter. Skolöverstyrelsen hade hemställt om att anslaget måtte höjas till 140 000 kronor. Under samma huvudtitel, punkt 230, hemställer departementschefen för samma budgetår om ett reservationsanslag av 60 000 kronor till fortbildningskurser för lärare vid egentliga folkskolor och småskolor. Överstyrelsen hade här begärt en anslagshöjning med 115 000 kronor.

Skolöverstyrelsen har i sina riksdagspetita med stort eftertryck betonat nödvändigheten av anslagshöjningarna. Alldeles särskilt är det av behovet påkallat, att fortbildningsarbetet uppmuntras under nuvarande betydelsefulla utvecklingsperiod. Det är av utomordentligt värde att stärka och bibehålla lärarnas kompetens och därmed vidmakthålla den allmänna standarden inom vårt undervisningsväsen.

Behovet av kurser för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter är mycket stort. Det har ytterligare accentuerats, sedan den reducerade timplanen medfört omläggning av kursplaner och metodik för flertalet ämnen. Om behovet någorlunda skulle täckas, borde enligt beräkningar gjorda inom skolöverstyrelsen åtminstone ett femtontal kurser anordnas årligen.

De 16 500 kronor, som beviljats för kurser för vart och ett av budgetåren 1947/51, ha endast medgivit anordnande av ett fåtal kurser.

Anmärkningsvärt är, att till deltagare i kurser för läroverkslärare traktamente och reseersättning utgå efter helt andra grunder än till befattningshavare från andra grenar av förvaltningen, som inom sina respektive områden deltaga i frivilliga kurser av motsvarande slag. Till sådana befattningshavare utbetalas förutom oavkortad lön under kurstiden resekostnads- och traktamentsersättning enligt allmänna resereglementet. Till läroverkslärare, som deltaga i fortbildningskurser och äro bosatta utanför kursorten, utgår för närvarande ett traktamente av tio kronor om dagen, vilket dock i statsverkspropositionen föreslås bliva höjt till tolv kronor om dagen. Deltagare i kurser för läroverkslärare erhålla ersättning för resa 3 klass från

hemorten till kursorten och åter och för sovplats endast i de fall, då skolöverstyrelsen prövar detta vara skäligt.

Kostnaden för varje fortbildningskurs för läroverkslärare torde för närvarande uppgå till i genomsnitt 9 000 kronor. Skulle läroverkslärarna erhålla samma rätt som övriga statstjänstemän att vid deltagande i frivilliga fortbildningskurser åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt allmänna resereglementet, skulle kostnaden för varje kurs ökas till i genomsnitt 15 000 kronor.

Vad som ovan sagts om läroverkslärarna kan i tillämpliga delar också anföras för överstyrelsens anslagsäskanden, när det blir fråga om fortbildningskurser för lärare vid egentliga folkskolor och småskolor.

Utom vad som anförts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln, punkt 230, understryker skolöverstyrelsen med stort eftertryck värdet och nödvändigheten av bidrag till kursverksamhet under själva läsåret. I motiveringen säger överstyrelsen bland annat:

»Beträffande de kurser, som anordnas på dagar, som eljest skulle varit läsdagar, torde man för närvarande — ehuru sådant vore önskvärt — knappast kunna fixera allmän statlig rese- och traktamentsersättning. Man torde kunna räkna med att skoldistriktet äro intresserade av kursverksamheten och ekonomiskt understödja deltagandet. Staten synes dock — såsom överstyrelsen i sina anslagsäskanden för året 1951/52 antytt — böra uppmuntra denna form av fortbildningsverksamhet genom ett bidrag, som tills vidare väsentligen bör avse organisationskostnaderna.

Dessa kurser — som i allmänhet torde bli kortvariga — kunna förutsättas i regel bli förlagda till pågående läsår med utnyttjande av de möjligheter, som föreskrifterna i folkskolestadgan § 43 mom. 5 erbjuda. För att ytterligare befrämja sådan kursverksamhet vill överstyrelsen, i anslutning till vad som framhållits i flera yttranden, förorda en höjning av antalet dagar, då undervisningen av sådan anledning får inställas, från nuvarande tre till förslagsvis fem dagar.

Med hänsyn därtill, att det stora flertalet folkskolinspektörer och flera seminarier önska anordna kurser eller pedagogiska dagar under läsårets gång, bör för detta ändamål ej beräknas lägre belopp än 50 000 kronor.»

Samtliga hörda instanser vitsorda behovet av en vidgad fortbildningsverksamhet, samtidigt som de betyga det intresse, som visats från lärarnas sida för de kurser, som anordnas. Då kurserna avsett fortbildning inom verksamhetsområdet, har compensation genom högre löneställning eller högre befattningar i regel ej kunnat förväntas och meritvärdesnormerna för tillgodoräkande av kursen varit obestämda. Trots dessa omständigheter ha kurserna som regel varit väl besökta.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställa vi,
att riksdagen måtte

- 1) till kurser för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor, samt

2) till fortbildningskurser för lärare vid egentliga folk- och småskolor för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 115 000 kronor.

Stockholm den 24 januari 1952.

Olof Hammar.

Sigfr. Nordkvist.

John R. Anderson,
Sundsvall.

A. Widén.
